

Overzicht leerpad Actief burgerschap in OKAN

FILOSOFEREN

Kritisch denken

Morele oordeelsvorming

Keuzevorming

DUURZAAM SAMENLEVEN

Diversiteit

Omgaan met conflict en spanning

ARBEIDSGERICHTE COMPETENTIES

Professionele identiteit

Arbeidsmarktverkenning

COMMUNICEREN

Gesprekken voeren

Samenwerken

Digitale communicatie

COMMUNICEREN

GESPREKKEN VOEREN

Kennisinhouden	K	De leerlingen kunnen....	V	De leerlingen ...	A
... met aandacht voor het soort gesprek					
<p>KC1. Verbale, para-verbale en non-verbale communicatie in verschillende gespreksvormen zoals</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kringgesprek - Debat - Discussie - Telefoongesprek - Informatief gesprek - ... 		<p>VC1. (in groep en onder begeleiding) afspraken en regels over verbale, para-verbale en non-verbale communicatie die nodig zijn bij het voeren van gesprekken formuleren.</p> <p>VC2. hun verbale, para-verbale en non-verbale communicatie differentiëren naar gelang de <i>gespreksvorm</i>.</p> <p>VC3. met anderen in interactie treden door verbaal, paraverbaal en non-verbaal gedrag dat de dialoog bevordert.</p>		<p>AC1. zijn zich bewust van belang van het flexibel inzetten van verbale, sub-verbale en non-verbale communicatie al naargelang de gespreksvorm waaraan ze deelnemen.</p> <p>AC2. zijn bereid hun verbaal, paraverbaal en non-verbaal gedrag aan te passen om vertrouwen tussen verschillende partijen te bevorderen.</p>	
... met aandacht voor mogelijke misverstanden					
KC2. Communicatiemodel		VC4. in dialoog met anderen controleren of een boodschap begrepen wordt door mogelijke ruis in de communicatie op te sporen.		AC3. zijn bereid te anticiperen op mogelijke ruis binnen communicatie.	
... met aandacht voor anderen					
KC3. Gesprekstechniek: actief luisteren		<p>VC5. <i>strategieën van actief luisteren toepassen in dialoog met anderen zodat eigen begrip van het gesprek én de dialoog bevordert wordt.</i></p> <p>VC6. <i>standpunten of acties van anderen ontleden door actief te luisteren.</i></p>		AC4. tonen interesse voor de standpunten van anderen door actief te luisteren.	
<p>KC4. Gesprekstechnieken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - feedback geven - feedback ontvangen 		<p>VC7. feedback geven op standpunten en acties van anderen.</p> <p>VC8. feedback vragen aan anderen over eigen standpunten en acties.</p> <p>VC9. <i>eigen standpunten en acties in vraag stellen op basis van relevante feedback van anderen.</i></p>		<p>AC5. <i>zijn bereid feedback te geven op een respectvolle manier.</i></p> <p>AC6. <i>zijn bereid feedback te ontvangen op een respectvolle manier.</i></p>	
KC5. Gesprekstechniek: geweldloze communicatie		VC10. <i>strategieën van geweldloze communicatie toepassen in dialoog met anderen.</i>		AC7. tonen dat ze zich op een geweldloze, niet-agressieve manier kunnen uitdrukken, ook wanneer ze benadeeld worden of een meningsverschil hebben met iemand.	

<p>KC6. Gesprekstechniek: interculturele gespreksvoering m.b.v. het TOPOI-model</p>	<p>VC11. verschillen en overeenkomsten in reacties van individuen op eenzelfde situatie benoemen.</p> <p>VC12. mogelijke misverstanden bij interculturele communicatie analyseren.</p> <p>VC13. strategieën van interculturele gespreksvoering toepassen om op een begrijpbare en begripvolle wijze te communiceren met anderen van wie het referentiekader (en o.a. culturele normen) kan verschillen van het eigen referentiekader.</p>	<p>AC8. zijn zich bewust dat mensen op basis van een eigen referentiekader bepaalde communicatie anders kunnen interpreteren.</p>
<p>KC7. Brugfuncties voor communicatie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Verbale overbrugging</u>: contacttaal, taalondersteuning, tolk 2. <u>Non-verbale overbrugging</u>: attitude, pictogrammen, taakgericht gebaren 3. <u>Alternatieve brugfuncties</u>: google-translate, tolk-telefoon, 	<p>VC14. gebruik maken van brugfuncties voor communicatie om de communicatie met anderen te bevorderen.</p>	<p><i>AC9.zijn bereid communicatie te bevorderen door brugfuncties in te zetten.</i></p>
<p>KC8. Kennisinhouden in te brengen op basis van eigen expertise en beginsituatie van de leerlingen</p>		

SAMENWERKEN

Kennisinhouden	De leerlingen kunnen....	De leerlingen ...
Inlevingsvermogen		
KC9. Inlevingsvermogen	VC15. het eigen oordeel uitstellen om zich in een perspectief van de ander te verplaatsen .	<i>AC10. tonen interesse in het perspectief van anderen en zijn bereid om met dit perspectief rekening te houden.</i>
Groepsontwikkeling		
KC10. Relatieel gedrag: de axenroos van Cuvelier	VC16. in concrete situaties hun eigen interactiestijl kritisch analyseren en in verband brengen met de interactiestijl van anderen. VC17. een interactiestijl hanteren die de samenwerking in groep bevordert.	AC11. zijn zich bewust van de impact van de interactiestijl van individuen in groep. AC12. zijn bereid hun eigen interactiestijl aan te passen.
KC11. Rollen bij groepswork	VC18. verschillende rollen tijdens groepswork benoemen en uitvoeren om de samenwerking te bevorderen.	AC13. zijn bereid verantwoordelijkheden bij samenwerking te delen en op te nemen.
KC12 Groepsdynamica - groepsontwikkeling (Tuckmann) - groepsdruk	VC19. concrete situaties uit de klas- en schoolcontext analyseren vanuit het proces van groepsontwikkeling. VC20. eigen perspectieven en overtuigingen verwoorden in groepsverband.	AC14. engageren zich om perspectieven en overtuigingen in groep uit te drukken en om anderen hiertoe aan te zetten.
KC13. Kennisinhouden in te brengen op basis van eigen expertise en beginsituatie van de leerlingen		

DIGITALE COMMUNICATIE

K Kennisinhouden	V De leerlingen kunnen....	A De leerlingen ...
Gebruik van digitale communicatiemiddelen		
KC14. Communicatiefuncties van digitale toestellen (smartphone, tablet, laptop, computer) zoals <ul style="list-style-type: none"> - Telefoneren - Skypen - Elektronische mail - Chat en messaging toepassingen (sms, WhatsApp,...) - Sociale mediatoepassingen - Positiebepaling - Cloud toepassingen 	VC21. digitale communicatiemiddelen selecteren en gebruiken .	<i>AC15. zijn bereid om communicatie met anderen aan te gaan via digitale communicatiemiddelen.</i>
Mijn gedrag online		
KC15. Online omgangsvormen zoals <ul style="list-style-type: none"> - Privacyregels - Principes van auteurs- en portretrecht - Ethisch en sociaal aanvaardbare gedragsregels binnen de context van het medium, het publiek en de wettelijke bepalingen 	VC22. de voordelen en risico's van het mediagebruik door zichzelf en anderen analyseren . VC23. in groep mogelijke gedragsregels en afspraken opstellen om constructief digitaal te communiceren. VC24. strategieën om veilig en constructief te handelen in digitale contexten toepassen .	<i>AC16. engageren zich om zich online respectvol te gedragen ten aanzien van andere gebruikers (netiquette).</i> <i>AC17. zijn bereid om respectloos online gedrag tegen te gaan.</i>
Digitale inhoud opzoeken, creëren en presenteren		
KC16. Digitale toepassingen om inhoud op te zoeken, te creëren en te presenteren zoals <ul style="list-style-type: none"> - Zoekstrategieën - Zoekrobots - Digitale beeldverwerking - Presentatietoepassingen 	VC25. op basis van informatienoden gericht informatie opzoeken . VC26. digitale inhoud creëren en presenteren om (eigen) ideeën met anderen te delen.	<i>AC18. zijn bereid om ontbrekende informatie dat het communicatieproces en samenwerking ten goede kan komen, op te zoeken.</i> <i>AC19. staan open om digitale tools in te zetten om (eigen) ideeën vorm te geven en te delen met anderen.</i>
KC17. Taaltechnologische hulpbronnen	VC27. implementeren taaltechnologische hulpbronnen om communicatie te versterken.	<i>AC20. zijn bereid technologie in te zetten om het communicatieproces te bevorderen.</i>
KC18. Kennisinhouden in te brengen op basis van eigen expertise en beginsituatie van de leerlingen		

FILOSOFEREN

KRITISCH DENKEN

K Kennisinhouden	V De leerlingen kunnen....	A De leerlingen ...
Rationeel onderzoeken		
KF1. Onderscheid tussen: - feit en mening	VF1. in bronnen en in dialoog met anderen feiten en meningen onderscheiden en benoemen .	AF1. zijn zich bewust van het belang van het onderscheiden van feiten en meningen in bronnen. AF2. zijn bereid hun eigen mening te onderscheiden van feiten.
KF2. Definitie van: - mening - argument	VF2. hun eigen mening onderbouwen met argumenten. VF3. in groep en onder begeleiding, hoofd- van bijzaken scheiden met betrekking tot het onderwerp van de dialoog. VF4. andere meningen vergelijken met hun eigen mening. VF5. eigen meningen in vraag stellen door, onder begeleiding, alternatieven voor hun eigen meningen te verkennen.	AF3. staan open voor de meningen van anderen. AF4. zijn bereid om eigen meningen kritisch te analyseren en te heroverwegen of te herzien.
KF3. Definitie van: - noden - voorkeur - belang	VF6. onderscheiden noden, voorkeuren en belangen van elkaar. VF7. belangen van individuen of groepen identificeren en in verband brengen met eigen meningen of argumenten.	AF5. zijn zich bewust van noden, voorkeuren en belangen van individuen, groepen en organisaties kunnen hebben.
KF4. Onderscheid tussen: - waar - niet waar	VF8. onder begeleiding op samenhangende wijze beargumenteren of eigen meningen en argumenten waar zijn.	AF6. begrijpen dat aanspraken op de waarheid altijd vertrekken vanuit een perspectief.

Mediawijsheid		
KF5. Kwalitatieve bronnenanalyse: <ul style="list-style-type: none"> - strategieën voor (digitale) informatie- en nieuwsgeletterdheid - betrouwbaarheid en bruikbaarheid van bronnen - representativiteit van bronnen - fake news - propaganda 	<p>VF9. eigen informatiebehoefte benoemen en binnen de gevonden (online) informatie, het gepaste selecteren en deze keuze beargumenteren.</p> <p>VF10. informatie uit bronnen selecteren op basis van betrouwbaarheid, bruikbaarheid en representativiteit.</p> <p>VF11. strategieën hanteren om fictie en non-fictie in de media te onderscheiden.</p> <p>VF12. in groep propaganda en haatspraak herkennen en acties ondernemen om hiermee om te gaan.</p>	<p><i>AF7. nemen een onderzoekende houding aan.</i></p> <p><i>AF8. tonen de bereidheid om op betrouwbare wijze geïnformeerd te zijn over thema's uit hun eigen leefwereld en daarbuiten.</i></p>
KF6. Definitie van: <ul style="list-style-type: none"> - beeldvorming - nieuws- en mediabeleving 	<p>VF13. de rol van media inzake beeldvorming illustreren.</p> <p>VF14. in groep de impact van beeldvorming van individuen en groepen analyseren.</p>	<p>AF9. zijn zich bewust van de manier waarop media beeldvorming sturen.</p> <p>AF10. zijn bereid om onjuiste beeldvorming door de media aan te kaarten en tegen te gaan.</p>
Reflecteren		
KF7. Keuze uit reflectiemodellen	VF15. reflecteren over leerkansen en talenten a.d.h.v. eigen ervaringen.	<i>AF11. zijn bereid om eigen ervaringen om te zetten in leerkansen.</i>
KF8. Kennisinhouden in te brengen op basis van eigen expertise en beginsituatie van de leerlingen		

MORELE OORDEELSVORMING

K Kennisinhouden	V De leerlingen kunnen....	A De leerlingen ...
Identiteitsontwikkeling		
KF9. Definitie van: <ul style="list-style-type: none"> - norm - waarde - regel - wet 	VF16. waarden, normen, regels en wetten in een samenleving verkennen en kritisch onderzoeken . VF17. de eigen waarden benoemen en de invloed van anderen hierin herkennen . VF18. onder begeleiding en in groep op zoek gaan naar verschillende betekenissen en interpretaties van waarden.	AF12. zijn zich bewust van verschillende waarden en normen in een samenleving en zijn bereid om verantwoordelijkheid voor het eigen handelen op te nemen.
KF10. Definitie van: <ul style="list-style-type: none"> - meervoudige identiteit - groepsidentiteit 	VF19. de invloed van de sociaal-culturele context op het eigen denken, handelen en communiceren analyseren . VF20. over de eigen waarden binnen de context van de eigen identiteitsvorming reflecteren . VF21. spanningen tussen de eigen identiteit en maatschappelijke verwachtingen in een samenleving onderzoeken .	AF13. zijn zich bewust van de dynamische en interactieve aard van identiteitsontwikkeling. AF14. zijn zich ervan bewust dat elk individu het recht heeft op het ontwikkelen van een eigen identiteit.
Ethisch oordelen		
KF11. Definitie van ethiek en keuze uit thema's met betrekking tot ethische dilemma's in de samenleving	VF22. een situatie vanuit een ethisch perspectief analyseren en deze analyse met peers vergelijken .	AF15. tonen interesse voor actuele problemen en zijn bereid ze in groep te onderzoeken.
KF12. Onderscheid tussen: <ul style="list-style-type: none"> - feit - oordeel - moreel oordeel 	VF23. in groep en onder begeleiding in gesprekken eigen morele oordelen herkennen en verwoorden .	AF16. zijn zich bewust van de eigen morele oordelen én tonen zich bereid om hierover met anderen in gesprek te gaan.

VF13. Keuze uit enkele duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's).	VF24. lokale en globale uitdagingen voor diverse samenlevingen benoemen en mogelijke oplossingsgerichte acties opzetten .	AF17. zijn bereid zich in te zetten voor een duurzame wereld.
KF14. Kennisinhouden in te brengen op basis van eigen expertise en beginsituatie van de leerlingen		

KEUZEFORMING

K Kennisinhouden	V De leerlingen kunnen....	A De leerlingen ...
Doelen stellen		
KF15. Onderscheid tussen: <ul style="list-style-type: none"> - vrije wil - keuze - plicht - bevel 	VF25. eigen inbreng en de invloed van anderen in persoonlijke keuzes onderscheiden .	AF18. <i>zijn alert naar de invloed van anderen op eigen keuzes.</i>
KF16. Proces van keuzevorming <i>(m.i.v. zelfsturing, eigenaarschap en motivatie)</i>	VF26. korte en langere termijn doelen voor zichzelf formuleren en het eigen gedrag in te richten zodat deze doelen nagestreefd worden. VF27. <i>groepsdoelen formuleren</i> en het eigen gedrag zo inrichten dat deze doelen bereikt kunnen worden. VF28. over eigen motivatie voor gestelde doelen reflecteren .	AF19. zijn opmerkzaam voor factoren die het keuze- en besluitvormingsproces kunnen beïnvloeden. AF20. zijn bereid anderen te raadplegen om de eigen keuzevorming te versterken.
KF17. Definitie van: <ul style="list-style-type: none"> - veerkracht - kwetsbaarheid 	VF29. eigen sterktes en persoons- en maatschappijgebonden barrières die het bereiken van doelen beïnvloeden, benoemen en analyseren . VF30. (onder begeleiding) hulpbronnen in kaart brengen, aanspreken en acties opzetten om gestelde doelen maximaal na te streven.	AF21. zijn zich bewust van eigen veerkracht en beïnvloedende factoren. AF22. zijn alert naar barrières die het bereiken van persoonlijke doelen in de weg kunnen staan en engageren zich om deze aan te kaarten.
Participatie		
KF18. Participatieprocessen: <ul style="list-style-type: none"> - besluitvorming in groep/gemeenschap - participatieproces - democratie als politiek deelsysteem 	VF31. participatieprocessen en procedures in de context van samenleven uitleggen . VF32. criteria van besluitvorming uitleggen en, onder begeleiding, in klascontext toepassen .	AF23. zijn bereid om anderen in beslissingsprocessen op te nemen.

	VF33. in groep en onder begeleiding actief deelnemen aan participatieprocessen.	AF24. engageren zich om te participeren op school en in de samenleving en anderen in het participatieproces als gelijkwaardig te beschouwen.
KF19. Kennisinhouden in te brengen op basis van eigen expertise en beginsituatie van de leerlingen		

DUURZAAM SAMENLEVEN

DIVERSITEIT

K Kennishouden	V De leerlingen kunnen....	A De leerlingen ...
Positief omgaan met diversiteit		
KDS1. Definitie van: <ul style="list-style-type: none"> - Diversiteit - Ongelijkheid 	VDS1. verschillen en gelijkenissen in onder andere afkomst, huidskleur, inkomen, levensbeschouwing, levensstijlen, interesses en talenten identificeren . VDS2. in groep en onder begeleiding de meerwaarde én uitdagingen van onze diverse samenleving onderzoeken .	ADS1. gaan om met verschillen als vormen van diversiteit en niet als abnormale en ongepaste omgangsvormen.
KDS2. Definitie van: <ul style="list-style-type: none"> - Superdiversiteit - Migratie 	VDS3. superdiversiteit in de samenleving onderzoeken .	AD2. erkennen superdiversiteit als uitgangspunt en als toegevoegde waarde voor de samenleving met inbegrip van mogelijke conflicten die met deze toegevoegde waarde kunnen samengaan.
KDS3. Definitie van: <ul style="list-style-type: none"> - Multiperspectiviteit - Referentiekader 	VDS4. in concrete situaties de invloed van het eigen referentiekader op het eigen gedrag herkennen en benoemen . VDS5. in groep een concrete situatie vanuit diverse referentiekaders analyseren .	ADS3. tonen belangstelling voor de ervaringen en perspectieven van anderen.
KDS4. Definitie van: <ul style="list-style-type: none"> - Gelijkwaardigheid - Respect - Begrip - Solidariteit 	VDS6. in groep en onder begeleiding de gelijkwaardigheid tussen individuen in een samenleving onderzoeken . VDS7. reflecteren over het creëren van gelijke kansen in concrete situaties voor alle individuen in een samenleving. VDS8. in groep en onder begeleiding de impact van ongelijke kansen van individuen en groepen op de samenleving onderzoeken .	ADS4. erkennen dat, ongeacht de diversiteit onder mensen, alle mensen als gelijkwaardig behandeld dienen te worden.
KDS5. Keuze uit thema's rond culturele gebruiken en tradities	VDS9. verschillen en gelijkenissen in tradities identificeren door deel te nemen aan culturele praktijken.	ADS5. zijn bereid om culturele gebruiken en tradities ook als die vanuit hun eigen referentiekader mogelijk controversieel zijn, te ontdekken.

Antwoorden bieden op discriminatie		
<p>KDS6. Definitie van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stereotypering - Vooroordelen - Stigmatisering 	<p>VDS10. situaties met betrekking tot stereotypering, vooroordelen en stigmatisering identificeren en analyseren.</p>	<p>ADS6. zijn kritisch tegenover de invloed die het behoren tot een bepaalde culturele groep kan hebben op henzelf, anderen en onderlinge relaties.</p> <p>ADS7. zijn alert naar mogelijke eigen stereotypen en vooroordelen ten aanzien van anderen.</p>
<p>KDS7. Definitie van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Institutionele en situationele discriminatie - Discriminatiegronden 	<p>VDS11. discriminatie op grond van eender welk kenmerk herkennen en benoemen.</p> <p>VDS12. de gevolgen van discriminatie voor zowel het individu als de samenleving onderzoeken.</p> <p>VDS13. in groep oplossingsgerichte acties ondernemen voor situaties met betrekking tot discriminatie op grond van eender welk kenmerk.</p>	<p>ADS8. zijn alert om onrecht op te merken en te duiden.</p> <p>ADS9. zijn bereid om onrecht te voorkomen en oplossingsgericht aan te pakken.</p>
<p>KDS8. Definitie van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Racisme 	<p>VDS14. verschillende vormen van racisme herkennen en benoemen.</p> <p>VDS15. de impact van racisme voor zowel het individu als de samenleving onderzoeken.</p> <p>VD16. geweldloos in dialoog treden over racisme in hun eigen leefwereld.</p>	
<p>KDS9. Kennisinhouden in te brengen op basis van eigen expertise en beginsituatie van de leerlingen.</p>		

OMGAAN MET CONFLICT EN SPANNING

Kennisinhouden	De leerlingen kunnen....	De leerlingen ...
K	V	A
Handelen bij conflict		
KDS10. Onderscheid tussen: <ul style="list-style-type: none"> - Meningsverschil - Conflict 	VDS17. meningsverschillen en conflicten in hun eigen leefwereld en in de samenleving herkennen en benoemen . VDS18. verschillende perspectieven bij een meningsverschil of conflict analyseren . VDS19. hun eigen perspectief bij een meningsverschil of conflict benoemen en beargumenteren rekening houdend voor perspectieven van anderen.	ADS10. zijn bereid om meningsverschillen en conflicten in hun eigen leefwereld en in de samenleving als potentieel constructief te beschouwen.
KDS11. Soorten conflicten: <ul style="list-style-type: none"> - Intrapersoonlijk conflict - Interpersoonlijk conflict - Intragroepsconflict - Intergroepsconflict 	VDS20. potentiële oorzaken van een conflict identificeren .	
KDS12. Conflicthantering <ul style="list-style-type: none"> - Thomas Kilmann-model: omgaan met conflicten in samenwerking - M.i.v. definitie assertiviteit en coöperativiteit 	VDS21. een constructieve en oplossingsgerichte strategie hanteren bij conflicten tijdens samenwerking met anderen.	ADS11. zijn bereid om in samenwerking met anderen eigen belangen af te wegen aan het belang van anderen.
KDS13. Definitie van conflictbemiddeling	VDS22. in een conflict de communicatie tussen betrokkenen verhelderen met oog voor de belangen van alle betrokkenen.	ADS12. engageren zich om een conflict tussen derden op een constructieve wijze te benaderen.
KDS14. Keuze uit globale conflictsituaties	VDS23. in groep een conflictsituatie op mondiaal niveau vanuit verschillende perspectieven analyseren en oplossingsgerichte voorstellen uitwerken .	ADS13. engageren zich om mogelijke oplossingen voor een conflict te bedenken.

KDS15. Vormen van: <ul style="list-style-type: none"> - Agressie - Geweld 	VDS24. situaties in de eigen leefwereld of in de samenleving waarin agressie of geweld voorkomt analyseren . VDS25. in groep oplossingsgerichte acties voorstellen om agressie en geweld te verminderen.	ADS14. zijn bereid agressie en geweld ten aanzien van zichzelf of anderen aan te kaarten vanuit een oplossingsgerichte aanpak.
Mensenrechten		
KDS16. Mensenrechten	VDS26. mensenrechten definiëren als een universeel beschermingsmiddel en de toepassing ervan vergelijken met andere kaders om vrijheden en verplichten te waarborgen.	ADS15. erkennen dat elk individu eigen waarden en overtuigingen mag heb(ben).
KDS17. Kinderrechten en hun 4 leidende principes	VDS27. onder begeleiding over opvattingen en gedragingen die in spanning staan met kinderrechten reflecteren .	
KDS18. Keuze uit thema's rond kinder- en mensenrechten	VDS28. vertrekkende vanuit de eigen leefwereld schendingen van eigen en andermans rechten herkennen en in groep oplossingsgerichte voorstellen formuleren .	ADS16. zijn bereid om in samenwerking met anderen schendingen van kinder- en mensenrechten aan te kaarten.
KDS19. Kennisinhouden in te brengen op basis van eigen expertise en beginsituatie van de leerlingen.		

ARBEIDSGERICHTE COMPETENTIES

PROFESSIONELE IDENTITEIT

Kennisinhouden	De leerlingen kunnen....	De leerlingen ...
K	V	A
Zicht op jezelf		
KA1. Kwaliteitenreflectie	VA1. eigen kwaliteiten ontdekken en benoemen . VA2. ervaringen uit hun eigen leven in verband brengen met de ontwikkeling van kwaliteiten. VA3. eigen kwaliteiten linken aan beroepscompetenties.	AA1. <i>zijn bereid eigen kwaliteiten kritisch onder de loep te nemen</i>
KA2. Motievenreflectie	VA4. eigen aspiraties en motieven op professioneel vlak ontdekken en benoemen .	AA2. <i>zijn zich bewust van de rol van motivatie voor hun studie- en/of arbeidsloopbaan.</i>
Zelfsturing		
KA3. Studie- en beroeporiëntering	VA5. zoekstrategieën gebruiken om betrouwbare informatie over het studie- en beroepaanbod te verzamelen.	AA3. <i>zijn bereid om op langere termijn (in het kader van levenslang leren) met open blik het aanbod van studieaanbod te analyseren.</i> AA4. <i>zijn bereid verantwoordelijkheid te nemen voor eigen studie- en/of arbeidsloopbaan.</i> AA5. <i>erkennen hun eigen kracht en kwaliteiten bij het maken van keuzes</i> AA6. <i>zijn bereid hulpbronnen in te schakelen om eigen doelen met betrekking tot studie en/of arbeidsloopbaan te realiseren.</i>
KA4. Loopbaansturing	VA6. gebaseerd op eigen aspiraties en motieven realistische doelen formuleren voor eigen studie- en/of arbeidsloopbaan. VA7. concrete werkpunten opstellen om op korte (en langere) termijn stappen te zetten om doelen voor studie- en/of arbeidsloopbaan na te streven. VA8. mogelijke hulpbronnen in kaart brengen om eigen doelen voor studie- en/of arbeidsloopbaan na te streven.	

Netwerken		
KA5. Definitie van: - netwerken	VA9. verkennen mogelijke kanalen (online en offline) om te netwerken. VA10. voeren netwerkgesprekken op een constructieve manier.	AA7. zijn zich bewust van de meerwaarde van netwerken ter ondersteuning van eigen studie- en/of arbeidsloopbaan. AA8. erkennen dat ze zelf ook betekenisvol kunnen zijn voor mensen in hun netwerk.
KA6. Kennisinhouden in te brengen op basis van eigen expertise en beginsituatie van de leerlingen		

ARBEIDSMARKTVERKENNING

Kennisinhouden K	De leerlingen kunnen.... V	De leerlingen ... A
Wegwijs in de economische omgeving		
KA7. Definitie van: <ul style="list-style-type: none"> - Arbeidsmarkt - Kapitalisme - Consumptie - Belastingen - Sociale zekerheid - Arbeidswetgeving 	VA11. de basisbeginselen van het economisch systeem in België benoemen . VA12. in groep hun eigen deelname en de deelname van groepen aan het economisch systeem kritisch analyseren . VA13. thema's binnen de Belgische arbeidswetgeving toelichten in de context van hun eigen leefwereld.	AA9. tonen interesse in de economische organisatie van de samenleving. AA10. zijn bereid de huidige economische organisatie van de samenleving kritisch te analyseren. AA11. zijn zich bewust van de wetgeving die hun rechten en plichten op de arbeidsmarkt bepaalt. AA12. zijn opmerkzaam voor onrechtvaardigheden binnen de arbeidscontext en zijn bereid dit aan te kaarten.
Wegwijs in beroepscompetenties		
KA8. werkexploratie	VA14. beroepscompetenties die nodig zijn voor een beroep identificeren . VA15. opleidingen die nodig zijn om beroepscompetenties te ontwikkelen, identificeren . VA16. beroepsmogelijkheden verkennen .	
Job in zicht		
KA9. Lokale arbeidsbemiddelingsorganisatie	VA17. (lokale) organisaties die oriëntering en/of begeleiding voorzien naar opleiding en/of werk verkennen .	AA13. zijn bereid om arbeidsbemiddelingsorganisaties te betrekken bij opleiding- en arbeidsmarktexploratie.

<p>KA10. Solliciteren met inbegrip van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - job doelwit - vacature - CV - sollicitatiebrief - sollicitatiegesprek/interview 	<p>VA18. een job doelwit opstellen.</p> <p>VA19. vacatures analyseren en vergelijken met het eigen job doelwit.</p> <p>VA20. sollicitatiemiddelen ontwerpen om vanuit hun eigen kwaliteiten, aspiraties en motieven een job te zoeken.</p> <p>VA21. sollicitatiegesprekken voeren.</p>	<p><i>AA14. tonen de openheid om te reflecteren over hun eigen profiel en een mogelijk job doelwit.</i></p> <p><i>AA15. zijn zich bewust dat solliciteren en een job vinden doorzettingsvermogen vraagt.</i></p>
<p>KA11. Kennisinhouden in te brengen op basis van eigen expertise en beginsituatie van de leerlingen</p>		